

ZAPISNIK

sa 39. sjednice Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje Skupštine Crne Gore, održane 28. juna 2022. godine

Sjednica je počela u 10 sati i 30 minuta.

Odborom je, na sjednici, predsjedavao poslanik dr Srđan Pavićević, predsjednik Odbora.

Sjednici Odbora su prisustvovali poslanici, članovi Odbora: Milosava Paunović, mr Ivan Mitrović, doc. dr Draginja Vuksanović Stanković, dr Tamara Vujović i mr Boris Mugoša.

Sjednici Odbora nijesu prisustvovali poslanici, članovi Odbora: dr Jevto Eraković, dr Halil Duković, Abaz Dizdarević, Maja Vukićević, dr Albin Ćeman i dr Vladimir Dobričanin.

Sjednici Odbora je, u skladu sa članom 65 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovala poslanica Daliborka Pejović, kao zamjena za poslanika dr Halila Dukovića.

Pored članova Odbora, sjednici je, u skladu sa članom 55 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovao poslanik Suljo Mustafić, kao zainteresovani poslanik.

Sjednici su, u cilju prikupljanja potrebnih informacija i stručnih mišljenja, prisustvovali Admir Adrović, ministar rada i socijalnog staranja i Goran Folić, direktor Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

Sjednici su prisustvovali i Milutin Vučinić, pomoćnik direktora za Sektor za mjere aktivne politike zapošljavanja i razvoj preduzetništva u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore, Darko Moračanin, iz Ministarstva rada i socijalnog staranja i Milisav Korać, izvršni direktor NVO Savez udruženja roditelja djece sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“.

Za sjednicu je predložen i jednoglasno usvojen sljedeći

DNEVNI RED:

Konsultativno saslušanje

na teme:

„Isplata subvencija poslodavcima za zapošljavanje lica sa invaliditetom“

i

„Realizacija programa – „Osposobljavanje za samostalan rad“ i „Osposobljavanje za rad kod poslodavca““

Mr Boris Mugoša, član Odbora održao je uvodno izlaganje na sjednici, tokom kojeg je obrazložio svoju inicijativu za održavanje konsultativnog saslušanja. Govoreći o prvoj temi, istakao je problem neisplaćivanja, odnosno kašnjenja uplaćivanja, subvencija poslodavcima za zapošljavanje lica sa invaliditetom. U tom smislu je podsjetio na obavezu države propisanu Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom. Pojasnio je da ovakva situacija izaziva problem u dva pravca. Prvi se odnosi na nemogućnost ovih lica da zadrže svoja radna mjesta dok se drugi odnosi na nemogućnost poslodavaca da se prijave za reprogram poreskih potraživanja jer zaposlenima, po ovom osnovu, ne mogu uplaćivati potrebne doprinose u nedostatku pomenutih subvencija. Obrazlažući drugu temu, naveo je da je izazvala dosta polemike u javnosti, i da je neophodno utvrditi kome i po kom osnovu su se dodjeljivala sredstva za dva programa: „Osposobljavanje za samostalan rad“ i „Osposobljavanje za rad kod poslodavca“. U tom smislu naveo je da je, po osnovu dva programa isplaćeno približno 1,4 miliona eura (približno 680 po programu), za oko 580 lica. Po osnovu programa „Osposobljavanje za rad kod poslodavca“, od ukupnog iznosa, isplaćeno je 250.000 državnim preduzećima, za 103 lica. U smislu svega navedenog istakao je upitnost potrebe da se toliki iznos sredstava, po osnovu ovih programa, uplaćuje rentabilnim državnim preduzećima i naglasio potrebu da se ta sredstva usmjere više ka privatnom sektoru.

Admir Adrović, ministar rada i socijalnog staranja, govoreći o prvoj temi saslušanja, rekao je da je isplata subvencija poslodavcima, koji zapošljavaju lica sa invaliditetom, regulisana Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, za čiju je implementaciju, u dijelu subvencija, zadužen Zavod za zapošljavanje Crne Gore, u okviru koga je organizovan Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom. U cilju praćenja mjera i aktivnosti za unapređenje profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja OSI, kao i namjenskog korišćenja sredstava Fonda, Zavod za zapošljavanje Crne Gore obrazuje Savjet Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom, koji čini pet članova, i to dva iz udruženja lica sa invaliditetom i po jedan iz resornog ministarstva i reprezentativnih organizacija poslodavaca i sindikata. Govoreći o drugoj temi saslušanja, rekao je da se mjere aktivne politike zapošljavanja, koje obuhvataju dva predmetna programa, definišu Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti.

Direktor Zavoda za zapošljavanje Crne Gore Goran Folić, u svom izlaganju se osvrnuo na prvu temu saslušanja. U uvodnom dijelu izlaganja upoznao je učesnike sjednice sa radom i načinom finansiranja, kao i namjenom korišćenja sredstava Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom. Folić je, kada su u pitanju iznosi subvencija za poslodavce, predstavio uporedne podatke za 2020. godinu, kada je opredijeljeno 9.387.000 eura, 2021. godinu sa opredijeljenih 10.700.000 i 2022. godinu, do

sada, sa opredijeljenih 4.945.000 eura. Govoreći o zastoju u isplati ovih subvencija naveo je da su razlozi:

- povećan broj lica sa invaliditetom na evidenciji Zavoda, gdje ih je, u ovom trenutku, 11.000;
- konstantan rast broja zahtjeva za ostvarivanje prava na subvencije za zapošljavanje OSI;
- povećanje obima posla uz mali broj izvršilaca u Fondu (8); i
- kašnjenje dostavljanja dokumentacije, od strane poslodavaca, na osnovu koje se vrši isplata subvencija.

Zavod je, u 2021. godini, imao 2.000.000 eura nedostajućih sredstava. Hronologija nastanka ovog problema datira iz 2014. godine zbog, kako je naveo, alarmantnog porasta broja poslodavaca koji ostvaruju pravo na isplatu subvencija. Takođe, rekao je da postoji veliki broj zahtjeva na čekanju za ostvarivanje ovog prava, a da je država u proteklih sedam godina, od kad je mjera subvencioniranja na snazi, poslodavcima isplatila 28.000.727 eura, dok je broj poslodavaca povećan gotovo 17 puta, odnosno 22 puta kada su zaposlene osobe sa invaliditetom u pitanju. Tokom izlaganja pomenuo je izvještaj i preporuke Državne revizorske institucije, kojima su sugerisane izmjene postojećeg pravilnika o uslovima, kriterijumima i postupku ostvarivanja prava na subvencije, sve u cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti tokom revizije. Na kraju, istakao je problem nedostatka softverskog programa koji bi olakšao posao zaposlenima u Zavodu, u smislu obrade i skladištenja zahtjeva i, u tom smislu, najavio izradu dva aplikativna rješenja koja su u izradi. Od 01.01. do 31.12. 2021. godine podnijeto je 1739 zahtjeva za subvencije, od čega je 1540 poslodavaca ostvarilo to pravo, za 2474 lica. Od 01.01.2022. godine podnijeto je 700 zahtjeva.

Mr Boris Mugoša, član Odbora, kazao je da je, po njegovim saznanjima, pred komisijama za ostvarivanje prava iz oblasti socijalne i dječje zaštite veliki broj zahtjeva na čekanju, i iz tog razloga sugerisao je ministru Adroviću da se napravi presjek stanja u ovoj oblasti. Takođe, smatra neophodnim da se ispita sastav tih komisija, naknade njihovih članova i način na koji su obavljale posao iz njihove nadležnosti. S tim u vezi, interesovalo ga je ko odobrava subvencije za lica koja nijesu sa invaliditetom, s obzirom na moguću pojavu zloupotreba u toj oblasti. Kao problem je istakao činjenicu da su, prilikom planiranja državnog budžeta, sredstva za aktivne mjere zapošljavanja smanjena dok su povećana sredstva za pasivne mjere zapošljavanja. Takođe, kao problematičan naveo je podatak kašnjenja isplata određenih subvencija, dok se neke subvencije uredno isplaćuju. Postavio je pitanje da li je, po preporuci DRI, izmijenjen Pravilnik o sastavu i načinu rada komisija za profesionalnu rehabilitaciju?

Dr Srđan Pavićević, predsjednik Odbora kazao je da podatak koji govori da je više osoba sa invaliditetom u tri grada sjevera (Rožaje, Bijelo Polje, Berane) nego u Podgorici ukazuje

na promašene zvanične politike u ovoj oblasti kao i na moguće zloupotrebe, u smislu isplaćivanja subvencija za lica koja nijesu osobe sa invaliditetom.

Direktor Zavoda za zapošljavanje Crne Gore Goran Folić, kazao je da su preporuke DRI, vezane za Pravilnik o sastavu i načinu rada komisija za profesionalnu rehabilitaciju, proslijedene resornom ministarstvu na dalju realizaciju. Prema postojećem Pravilniku, pojasnio je da se prvostepene komisije obrazuju u područnim jedinicama ZZZCG, dok drugostepenu komisiju obrazuje Ministarstvo rada i socijalnog staranja. Istakao je da je uvidom u izvještaje o radu komisija za profesionalnu rehabilitaciju utvrđeno da podnešeni izvještaji nijesu u potpunosti u skladu sa Pravilnikom, kao i da nijesu podnošeni mjesečni i godišnji izvještaji, niti je vođena evidencija o radu. S tim u vezi, kazao je da je Zavod razriješio predsjednike prvostepenih komisija, ali je resorno ministarstvo usvojilo njihove žalbe, i komisije iz prethodnog mandata su nastavile sa radom.

Milutin Vučinić, pomoćnik direktora za Sektor za mjere aktivne politike zapošljavanja i razvoj preduzetništva u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore svojim izlaganjem se osvrnuo na drugu temu konsultativnog saslušanja. Učesnike sjednice je detaljno upoznao sa procedurom sprovođenja oba predmetna programa. S tim u vezi naglasio je da je procedura sprovođenja jasna i transparentna, od usvajanja programa do konkursa za realizaciju, sa svim elementima kao što su: predmet, uslovi, raspoloživa sredstva, vrijeme, mjesto i način realizacije kao i kriterijumi za izbor izvođača. Komentarišući navode poslanika Mugoše, naglasio je da nije dat prioritet ni privatnom ni javnom sektoru već da su uslovi i kriterijumi isti za sve. Uslovi koje poslodavac mora da ispuni su:

- da djelatnost poslovanja obavlja na teritoriji Crne Gore;
- da mora biti registrovan najmanje 12 mjeseci za obavljanje date djelatnosti;
- da mora izmiriti sve obaveze po osnovu poreza i doprinosa; i
- da mora zaključiti ugovor o radu u trajanju navedenom u zahtjevu za realizaciju programa, a ne kraćem od šest mjeseci.

Kriterijumi za izbor poslodavaca, za realizaciju predmetnih programa su:

- značaj programa;
- održivost programa; i
- konkurentnost i razvijenost opštine sprovođenja programa.

Komisija za obradu zahtjeva i utvrđivanje liste učesnika javnog konkursa, nakon ocjenjivanja, primjenom navedenih kriterijuma, vrši bodovanje i utvrđuje rang listu učesnika konkursa, zaključio je Vučinić.

Mr Boris Mugoša, član Odbora rekao je da je nelogično da, od 700.000 eura koliko država godišnje odvaja za program "Osposobljavanje za rad kod poslodavca", 40% sredstava ide u likvidne državne kompanije, koje imaju milionske profite. S tim u vezi, naglasio je da je potrebnije sredstva, po tom osnovu, usmjeriti na, nikad ranjiviji, privatni sektor.

Milutin Vučinić, pomoćnik direktora za Sektor za mjere aktivne politike zapošljavanja i razvoj preduzetništva u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore, odgovarajući poslaniku Mugoši, kazao je da sva preduzeća imaju pravo da apliciraju za program ukoliko zadovoljavaju propisane uslove. U tom smislu, rekao je da Zavod ima obavezu da postupa po svim pristiglim zahtjevima i da, na osnovu kriterijuma, opredijeli sredstva onima koji će biti izvođači programa.

Mr Ivan Mitrović, član Odbora, osvrćući se na izlaganje direktora Zavoda za zapošljavanje, kazao je da ne bi trebao biti upitan porast broja zahtjeva ka Fondu za profesionalnu rehabilitaciju, s obzirom da je ta oblast regulisana zakonom koji je usvojen tek prije nekoliko godina, što dovodi do kontinuiranog porasta broja tih zahtjeva. S tim u vezi rekao je da je pitanje da li je to zakonsko rješenje dobro i da li država može da ga finansira u obimu potrebnih sredstava. Imajući u vidu stope siromaštva, stope zaposlenosti i stope sive ekonomije kazao je da je jasno zašto u sjevernoj regiji Crne Gore postoji više korisnika ovog prava. Postavio je pitanje zašto je došlo do zakašnjenja isplate subvencija za 200 poslodavaca i da li je razlog tome neka utvrđena nepravilnost u radu tih poslodavaca. Govoreći o informacionom sistemu u oblasti socijalnog staranja upitao je da li je pokrenuta neka inicijativa da se ta oblast elektronski uredi. Kada je u pitanju zapošljavanje putem ovih programa, u državna preduzeća, upitao je da li je Upravni odbor Zavoda za zapošljavanje zloupotrijebio svoju poziciju kada je kreirao uslove koji će podjednako važiti za kompanije koje imaju višemilionske profite i kompanije koje imaju manje profite. Postavio je pitanje kada su usvojeni ili izmijenjeni ti kriterijumi?

Milutin Vučinić, pomoćnik direktora za Sektor za mjere aktivne politike zapošljavanja i razvoj preduzetništva u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore, odgovarajući na izlaganje poslanika Mitrovića, kazao je da uslove i kriterijume određenih programa utvrđuje Sektor za mjere aktivne politike zapošljavanja dok Upravni odbor Zavoda donosi program za realizaciju pojedinih mjera. Odluka o usvajanju programa "Osposobljavanje za rad kod poslodavca", od strane Upravnog odbora Zavoda, usvojena je 2.8.2021. godine. Vučinić je posebno istakao da se programi iz prethodnih godina, pogotovo u dijelu uslova, nijesu mijenjali znatno i da su isto pravo da učestvuju imala i državna i privatna preduzeća.

Goran Folić, Direktor Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, odgovarajući na pitanje poslanika Mitrovića, kazao je da je Zavod pripremio projektni zadatak za aplikativno rješenje koje će optimizovati poslovne procese u toj instituciji. Projekat će biti realizovan uz finansijsku podršku Međunarodne organizacije rada i u skladu sa njihovim procedurama je izabrana softverska kuća koja će uraditi to aplikativno rješenje. Finalizacija projekta se očekuje u septembru 2022. godine. Takođe, Folić je podsjetio na požar koji je izbio u prostorijama Zavoda, u kojem je uništena dokumentacija vezana za aktivne politike zapošljavanja i za Fond za profesionalnu rehabilitaciju.

Odgovarajući poslaniku Mitroviću, kazao je da ne postoji 200 poslodavaca kojima nisu isplaćene subvencije, već da je veliki broj zahtjeva na čekanju kod Savjeta Fonda za profesionalnu rehabilitaciju, koji je nezavisni organ u sklopu Zavoda. Što se tiče 2021. godine rekao je da je 1.540 poslodavaca ostvarilo pravo na subvenciju za 2.474 osobe, što je deset miliona eura na godišnjem nivou.

Milosava Paunović, članica Odbora osvrnula se na nedostatak komunikacije između Zavoda za zapošljavanje i resornog ministarstva koji je, kako je kazala, uočljiv tokom rasprave na ovoj sjednici. Za razliku od većine diskutanta, istakla je kao pozitivnu stvar činjenicu da se, kroz programe Zavoda, nezaposlena lica upošljavaju u državnoj upravi i lokalnoj samoupravi, u cilju sticanja znanja i radnog iskustva. U smislu podsticanja zapošljavanja nezaposlenih lica u privatnom sektoru, kroz predmetne programe, nagovijestila je potrebu uvođenja određenih poreskih olakšica za preduzeća koja su zainteresovana za te programe. Osvrćući se na odnos broja lica sa invaliditetom na sjeveru i ostalim regijama države, kazala je da je neophodno ispitati tu pojavu, da li kroz izmjenu komisija koje to utvrđuju ili kroz reviziju njihovog rada. Takođe, kao nešto što treba ispitati navela je podatak da određena preduzeća, za upošljavanje lica sa invaliditetom, dobijaju subvenciju od čak 2.500 eura za jedno radno mjesto.

Milutin Vučinić, pomoćnik direktora za Sektor za mjere aktivne politike zapošljavanja i razvoj preduzetništva u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore kazao je da je za svaki program, u zavisnosti od budžetskih sredstava Zavoda, tačno određeno koliko će sredstva biti opredijeljeno i koji je broj nezaposlenih lica koje treba uključiti u program. Naveo je primjer 2022. godine, kada je za program „Osposobljavanje za rad kod poslodavca“ planirano 852.105 eura, za 250 nezaposlenih lica, što iznosi 568,07 eura po učesniku na mjesečnom nivou.

Goran Folić, direktor Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, naglasio je potrebu da se inicira izmjena Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, kao i izmjena Pravilnika o uslovima, kriterijumima i postupku ostvarivanja prava na subvencije, kako bi tim izmjenama bio utvrđen maksimalni iznos subvencije zarada koji se po tom osnovu može isplatiti. Takođe, istakao je i potrebu za reformom sistema utvrđivanja invaliditeta što je, kako je kazao, jedan od prioriteta programa ekonomskih reformi Vlade. S tim u vezi, kazao je da je to trogodišnji projekat koji će biti finansiran od strane Evropske unije, u iznosu od milion eura, a realizovan od strane UNDP. Folić je rekao da je, na dan održavanja sjednice, 46.612 nezaposlenih lica na evidenciji Zavoda, što predstavlja stopu nezaposlenosti od 20,09%, što je manje za 3,64% u odnosu na prethodni period.

Tamara Vujović, članica Odbora, govoreći o prvoj temi predmetnog saslušanja, kazala je da društvo mora da uradi sve kako bi se osobe sa invaliditetom našle u socijalnom životu

države i kako bi mogle da ravnopravno participiraju u društvu i zarađuju svoju platu. Kao pozitivan pokazatelj istakla je činjenicu da ove godine 1638 poslodavaca iskazuje spremnost da uposli 2.022 lica sa invaliditetom dok je 2014. godine bilo uposleno svega 89 lica. Takođe, istakla je problem zloupotreba, gdje se za određena mjesta sa srednjom stručnom spremom isplaćuju subvencije u visini do 2.500 eura. Poslanica Vujović je upitala koliko u Herceg Novom ima osoba sa invaliditetom, uzimajući u obzir da u Rožajama postoji 2.270 tih osoba. U tom smislu, naglasila je da je neprihvatljivo pravdati nezaposlenošću porast broja osoba sa invaliditetom u određenim regionima. Nepostojanje registra osoba sa invaliditetom je neprihvatljivo, pogotovo za malu državu kao što je Crna Gora. Istakla je da je, za vršenje dobrih sektorskih politika u ovoj oblasti, neophodno raspolagati dobrim podacima koji se, zbog nepostojanja registra, sada prikupljaju od nevladinog sektora i subjekata koji se prijavljuju na programe za subvencije. S tim u vezi, kazala je da bi se, uvezivanjem Uprave prihoda i carina, Uprave policije i Zavoda za zapošljavanje, dobili kvalitetni podaci koji bi pokazali u kojoj mjeri određeni subjekat ispunjava uslove programa za zapošljavanje lica sa invaliditetom. Upitala je da li se za vrijeme 42. Vlade otpočelo sa reformom sistema za utvrđivanje invaliditeta. Osvrćući se na drugu temu saslušanja kazala je da je plemenito omogućiti bilo kojoj firmi, koja ispunjava uslove, da upošljava mlade ljude koji će na taj način sticati radno iskustvo, bez obzira da li su u pitanju privatna ili državna preduzeća.

Mr Ivan Mitrović, član Odbora, govoreći o broju osoba sa invaliditetom po regijama, kazao je da je opravdano revidirati sve one osobe koje su u nekom trenutku dobile rješenje o invaliditetu, odnosno o stepenu invalidnosti. Osvrćući se na izlaganje poslanice Vujović, u dijelu nepostojanja registra osoba sa invaliditetom, rekao je da u Crnoj Gori postoji informacioni sistem socijalnog staranja, koji je realizovan u saradnji sa UNDP, gdje je memorandumom o saradnji definisana razmjena podataka sa Zavodom za zapošljavanje. Kao nedostatak sistema naveo je nedostatak jedinstvenog tijela za vještačenje, što je ozbiljan poduhvat Ministarstva rada i socijalnog staranja, koji će trajati duži vremenski period.

Dr Srđan Pavićević, predsjednik Odbora kazao je da je nedostatak registara jedna od glavnih tema u Crnoj Gori, kako u oblasti socijale tako i u oblasti zdravstva. Naglasio je da je, sa aspekta medicine, nemoguće da na sjeveru zemlje postoji višestruko veća invalidnost nego u drugim regijama, i naglasio da je to rezultat socijalnih faktora, što je posljedica sveukupnog razvoja Crne Gore.

Goran Folić, direktor Zavoda za zapošljavanje Crne Gore podsjetio je na dobru saradnju, u prethodnom periodu Ministarstvom za ekonomski razvoj. Pored toga istakao je da je, kroz Vladine programe zapošljavanja mladih, ostvarena dobra saradnja i sa Ministarstvom poljoprivrede i Upravom za inspeksijske poslove, gdje je, sa evidencije Zavoda, uposleno 90 mladih ljudi.

Milutin Vučinić, pomoćnik direktora za Sektor za mjere aktivne politike zapošljavanja i razvoj preduzetništva u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore kazao je da dobre prakse Zavoda, iz prethodnog perioda, treba nastaviti. U tom smislu govorio je o nastavku Programa grantova za samozapošljavanje, koji će biti nastavljen kao program “Podsticaj za preduzetništvo”, kroz koji će Zavod finansirati najbolje biznis ideje u iznosu od sedam do 11 hiljada eura. Kao ciljne grupe programa prepoznate su žene, mlada lica i dugoročno nezaposleni. Istakao je program “Aktiviranje žena”, u iznosu od 300.000 dolara, kroz koji se mlade žene, sa djecom predškolskog uzrasta, aktiviraju sa evidencije Zavoda. Što se tiče drugih programa rekao je da svi ishoduju zapošljavanjem nezaposlenih lica i da se nastoji da se sva raspoloživa budžetska sredstva iskoriste kako bi programi aktivne politike zapošljavanja ishodovali zaposlenjem lica sa evidencije Zavoda.

Admir Adrović, ministar rada i socijalnog staranja kazao je da će registar osoba sa invaliditetom biti uspostavljen kad se usvoji Zakon o jedinstvenom tijelu vještačenja i jedinstvenoj metodologiji za vještačenje invaliditeta.

Poslanik Suljo Mustafić govoreći o potrebi da se rješavaju sistemski problemi, koji su prisutni godinama, istakao je neophodnost izmjene Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, neophodnost formiranja jedinstvenog tijela za reviziju i vještačenje invaliditeta i potrebu formiranja registara u ovoj oblasti. Kada je prva tema saslušanja u pitanju, naglasio je da je glavni problem pogrešno postavljen koncept ocjene invalidnosti, što podrazumijeva da bi, umjesto medicinskog aspekta, u fokusu trebala biti preostala radna sposobnost. Kao još jedan od sistemskih problema istakao je činjenicu da trajanje subvencija i njihova visina nijesu zakonom ograničene, što ostavlja prostor za određene zloupotrebe. Kao pozitivnu stvar istakao je porast broja poslodavaca koji su spremni da upošljavaju osobe sa invaliditetom, i u prilog tome naveo podatak da je broj subvencija porastao sa 180 na 2000, za vrijeme trajanja njegovog mandata na mjestu direktora Zavoda za zapošljavanje. Za vrijeme tog mandata, kako je kazao, Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom je, sa nivoa službe, uzdignut na nivo sektora, na čijem je čelu, kao visoko rukovodni kadar, bila osoba sa invaliditetom. Novim aktom o sistematizaciji, Fond je ponovo degradiran na nivo službe. Takođe, kazao je da je za vrijeme trajanja mandata, u četiri godine, kroz grantove za zapošljavanje osoba sa invaliditetom podijeljeno približno 11 miliona eura, dok je u protekloj godini, podijeljeno približno million eura u iste svrhe. Kao zabrinjavajuću činjenicu naveo je da se broj osoba sa invaliditetom uposlenih kod poslodavaca smanjuje, što govori podatak da ih je u maju 2021. godine, kroz program subvencija, uposleno 2.739 a krajem iste godine 2.474 osobe. Kao jedan vid destimulativne politike naveo je dug period čekanja da se ugovori, koji prethode ostvarivanju prava na subvencije, potpišu između poslodavaca i Zavoda. Kao glavni problem predmetne teme naveo je neispaćivanje sredstava subvencija izvođačima profesionalne

rehabilitacije punih pet mjeseci. Takođe, naveo je da komisije za profesionalnu rehabilitaciju nijesu radile četiri mjeseca kao ni komisije za praćenje realizacije grantova. Govoreći o subvencioniranom zapošljavanju u državnim preduzećima istakao je da procenat zapošljavanja nikad nije prelazio 10%, za vrijeme trajanja njegovog mandata, kao i da su strogo poštovani Zakon o izboru odbornika i poslanika i Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, na način da su svi subjekti koji su pripadali državnom sektoru, bili isključeni iz programa za vrijeme trajanja kampanja. Takođe, osvrnuo se na ukidanje područnih jedinica Zavoda u Rožajama i Petnjici, ističući veliki broj nezaposlenih lica koji na taj način gube svoja stečena prava.

Milutin Vučinić, pomoćnik direktora za Sektor za mjere aktivne politike zapošljavanja i razvoj preduzetništva u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore, odgovarajući poslaniku Mustafiću, kazao je da je Agencija za spriječavanje korupcije dala mišljenje da Zakonom o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja nijesu propisane zabrane i ograničenja za početak realizacije pomenutih programa. Kako je rekao, važno je isatći da je Zavod sa izvođačima programa, iz opština u kojima su se prošle godine održavali izbori, zaključio ugovore o realizaciji programa nakon održavanja izbora.

Goran Folić, direktor Zavoda za zapošljavanje Crne Gore odgovarajući poslaniku Mustafiću rekao je da su, što se tiče akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Zavoda, ispoštovane sve preporuke Međunarodne organizacije rada i Ministarstva ekonomskog razvoja. Takođe, Folić je rekao da područne jedinice Zavoda u Rožajama i Petnjici nijesu ukinute, već pridružene područnoj jedinici u Beranama.

Milislav Korać, izvršni direktor NVO Savez udruženja roditelja djece sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“ je učesnike sjednice upoznao sa organizacijom, sastavom i načinom rada Saveza kao i izazovima i poteškoćama sa kojima su se susreli u proteklom periodu. Izrazio je otvorenost i spremnost za saradnju sa svim potencijalnim partnerima i relevantim akterima iz ove oblasti kako bi se prevazišle barijere nastale u prethodnom periodu. Istakao je da je, za 13 godina postojanja Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom, od te populacije država uzela preko 52 miliona eura, nenamjenskim trošenjem tih sredstava. Takvu tvrdnju je potkrijepio podacima Zavoda koji govore da je od 2009. godine do kraja 2021. godine, od strane poslodavaca, uplaćeno ukupno 104.336.000 eura, dok je za potrebe rehabilitacije i zapošljavanja osoba sa invaliditetom utrošeno približno 51.940.000 eura. Korać je kazao da je uvijek postojalo određenih problema kada su u pitanju programi subvencioniranja, ali da se nikad nije kasnilo sa isplatom subvencija 11 mjeseci, kao što je sad slučaj. U tom smislu je naglasio da mora postojati mnogo više senzibiliteta prema ovoj populaciji. Kao još jedan od većih problema naveo je kašnjenje raspisivanja konkursa za raspodjelu grant sredstava, gdje dolazi do situacije da se konkurs raspiše za tekuću godinu a sredstva isplate početkom naredne. Kako je naveo, po

Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom Zavod je u obavezi da svake godine raspiše konkurs i raspodjeli sredstva za tekuću godinu. Obraćajući se ministru Adroviću, apelovao je da održe sastanak što prije zbog svih problema o kojima se govorilo na sjednici.

Ministar rada i socijalnog staranja Admir Adrović, odgovarajući na izlaganje Koraća, kazao je da će sastanak održati u najkraćem roku. Takođe je iskoristio priliku da ga informiše da je upućen da uveliko kasni javni poziv za finansiranje projekata u oblasti zaštite osoba sa invaliditetom, i da je već dao nalog da se ubrzaju aktivnosti kako bi se u što skorijem roku raspisao konkurs.

Goran Folić, direktor Zavoda za zapošljavanje Crne Gore kazao je da je kašnjenje grant šema, za 2021. godinu, uveliko izazvano kasnim usvajanjem državnog budžeta za 2021. godinu.

Predsjednik Odbora Srđan Pavićević, podsjetio je da je Odbor, u skladu sa članom 73 stav 5 Poslovnika Skupštine Crne Gore, dužan da, nakon saslušanja, sačini izvještaj koji će sadržati ocjene i stavove, koje će dostaviti nadležnim institucijama na dalju realizaciju. S tim u vezi, pozvao je članove Odbora da svoje ocjene i stavove dostave Sekretarijatu Odbora u roku od sedam dana.

Sjednica je završena u 14 sati.

**Sekretarka Odbora za zdravstvo,
rad i socijalno staranje**
Snežana Kaluđerović

**Predsjednik Odbora za zdravstvo,
rad i socijalno staranje**
dr Srđan Pavićević